

Javni prosvjed

Društvo povjesničara umjetnosti Hrvatske oštro osuđuje bezobzirni odnos prema spomeničkoj sredini Dubrovnika za svrhe filma „Robin Hood: Origins“ kao prekomjernu eksploataciju i sramotnu degradaciju jednog od najvažnijih hrvatskih spomenika s atributom svjetske baštine. Dio Straduna i prostor Posata od Ploča poslužili su kao armatura za kulisu kvazisrednjovjekovnog grada, koja ih je potpuno prekrila drvenim konstrukcijama. Stradun je bio za vrijeme postavljanja kulisa opterećen teškim vozilima, (kamionima, dizalicama i sl.), pretvoren u radionicu i logorište, za vrijeme snimanja njime su prolazili konji nezaštićenih kopita, dok je potpuno maskirani Posat bio zasut šljunkom i pijeskom. Konstrukcije su se bez mjera zaštite postavljale na zidove građevina. Vrhunac je bio završni prizor paljenja kvazisela u Posatu, što je prikazano kao „specijalni efekt“, a zapravo je to bio kontrolirani požar. Nakon snimanja na oba poprišta, na putovima do njih i nizu objekata ostale su višestruke štete, o kojima imamo svjedočenja dubrovačkih arhitekata.

Čuvanju baštine pretpostavljen je materijalni interes i prestiž, kako se to moglo razabrati iz riječi bivšeg gradonačelnika Andra Vlahušića. Javne površine i kulturno dobro u potpunosti su i bez ikakvih uvjeta stavljeni na raspolaganje filmskoj ekipi, i to besplatno, tako da gradski proračun od te produkcije nema nikakve koristi, ali gradska vlast navodi da su financijsku korist ostvarile uslužne djelatnosti, pojedinci angažirani kao statisti i sl. Kao najveća korist navodi se popularizacija Dubrovnika kao mjesta te produkcije, kao i prijašnjih i budućih produkcija koje je ugovorio bivši gradonačelnik, najavljujući Dubrovniku budućnost najvećeg poprišta snimanja filmskih megaspektakala. Podsjećamo, da prema izmjenama Zakona o audiovizualnim djelatnostima iz 2012. godine Država ima obvezu isplatiti producentu u ime povrata 20 % potrošene svote u Hrvatskoj, tako da Grad i Država u velikom dijelu financiraju film. Iz toga proizlazi da je dominantna korist propaganda Grada, odnosno još jedan poticaj za njegovu eksploataciju kao sirovine za turističku, filmsku i zabavnu industriju.

Pozivamo na odgovornost najprije gradsku vlast Dubrovnika koja je bez ikakvih uvjeta i ograničenja (npr. pravilnika o komercijalnom korištenju javnih površina) dopustila proizvoljno raspolaganje kulturnim dobrom najviše kategorije i njegovo besprimjerno poniženje. Postavljamo pitanje legalnosti procedure odlučivanja, odnosno poštivanja zakona, o čemu ćemo postaviti upit DORH-u.

Nadalje, postavljamo pitanje odgovornosti Konzervatorskog odjela Ministarstva kulture RH u Dubrovniku, koji je s producentom sklopio ugovor u kojem se navodi mogućnost oštećenja, odnosno producentova obveza popravka. Misija zaštite je čuvanje kulturnog dobra, a s njome je načelno nespojiva bilo kakva spekulacija o njegovom svjesnom oštećivanju, mehaničkom ili vatrom – o čemu je u ovom slučaju riječ.

Pozivamo Ministarstvo kulture RH da obuhvatno i precizno analizira prikazanu situaciju – genezu i učinke, da utvrdi odgovornosti i poduzme mjere da se nešto slično više ne dogodi. Prisutnost filmskih ekipa i velikih produkcija mora se regulirati posebnim dokumentima, koji obvezuju sve aktere.

Dubrovnik nije svojina gradskih vlasti ni gradonačelnika ni građana koji ga sada nastavaju; njime se ne može raspolagati kako je kome drago, a najmanje kao komercijalnim resursom.

Dubrovnik je nacionalni i svjetski spomenik kulture, a dužnost je sadašnje generacije da ga u što boljem stanju prenese budućnosti. To što mu je nanoseno recentnom zlouporabom rezultat je poremećenog sustava vrijednosti.

Ovaj prosvjed upućen je Ministarstvu kulture RH, Svjetskom komitetu za baštinu (WHC) UNESCO-a, hrvatskim institucijama koje se bave baštinom i medijima.

Zagreb, 8. ožujka 2017.

Ur. br. 22/2017

dr. sc. Zvonko Maković
predsjednik Društva povjesničara umjetnosti Hrvatske